

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Facultat de Pedagogia
Ensenyament de Treball Social

INFORMACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA PDI

NOM:	Pràcticum d'Investigació (PDI)
CODI:	622017
ENSENYAMENT:	Treball Social
CURS ACADÈMIC:	2009- 2010
TIPUS D'ASSIGNATURA:	Troncal
IMPARTICIÓ:	2on. Semestre
GRUPS:	M1 / T1
CRÈDITS:	7,5
LLENGUA:	Català
DEPARTAMENT:	Dep. de Treball Social i Serveis Socials
COORDINADORA:	C. Mercè Tabueña
PROFESSORAT:	

- Agulló Teixidor, Xavier	- Boixados Porquet, Adela
- Navarro Cantero, J.M	- Piola, M ^a Eugènia
- Rico Busquets, Mercè	- Salvador Bertran, Guillem
- Solé Aubia, Montserrat	- Tabueña Lafarga, Mercè
- Tejero, Elisabet	- Torralba Rossello, Josep M ^a
- Tous Olagorta, J. A.	- Valls LLenas, Jordi

1.- La recerca com espai d'aprenentatge en l'Ensenyament de Treball Social

L'exercici pràctic d'una investigació és una activitat docent molt rellevant per a la formació dels Diplomats en Treball Social i per a la promoció d'un exercici integral i tècnic de la professió. El desenvolupament complet d'una investigació obre un procés carregat d'oportunitats per a realitzar aprenentatges significatius i variats. Especialment és així quan la participació dels alumnes es fa plenament efectiva en el conjunt de les operacions del procés de definició i de desenvolupament del projecte de recerca.

2.- Reptes i possibilitats del Pràcticum d'Investigació

2.1.- Els projectes d'investigació apareixen com una experiència d'immersió pràctica en elements fonamentals de la cultura científica :

L'aplicació del procediment d'investigació científica en projectes de recerca relacionats amb el treball social fa possible que l'alumne realitzi una comprensió més directa de l'estructura lògica d'aquest procedir, de les peculiaritats metodològiques que pren en les ciències humanes, de la seva vàlua per a la construcció de coneixements en el propi àmbit.

En el procés d'investigació s'explicita una actitud de gran interès per al treball social : una apropiació del principi de no-consciència i la necessària conquesta disciplinada del coneixement en front de l'excessiva importància que pren en la professió l'experiència no reflexionada, el saber espontani, etc.

L'exercici de la investigació possibilita el coneixement de diverses tècniques instrumentals de recollida i d'anàlisi de dades a través de la seva aplicació concreta.

L'exercici pràctic de la investigació ajuda també a realitzar una adequada apropiació de l'estructura sistemàtica del procedir disciplinat del treball social ; a construir habilitats importants de cara a la interpretació (establir relacions entre dades i coneixements, incloent els raonaments lògics) i de cara a la programació (l'operativització de proposicions, la comprensió dels projectes d'intervenció com a hipòtesis d'acció per experimentar/observar, etc.)

2.2. El PDI és una experiència que permet comprendre el vincle instrumental de la investigació amb la pròpia estructura de procediments del treball social :

- Com a instrument de construcció de coneixements operatius que és útil per a la realització de bons diagnòstics de la situació social en espais socials d'intervenció concrets : territoris, institucions, el propi àmbit professional, etc. (investigacions diagnòstiques).
- Com a instrument de construcció de coneixements operatius per a la realització de bones avaluacions.

2.3. L'exercici d'una investigació apareix, també, com estudi intens de problemàtiques socials quan, en el procés d'investigació es realitza una aproximació als coneixements previs en relació als temes i objectes d'investigació. Per això, el PDI, permet que l'alumne construeixi coneixements experts sobre fenòmens socials als que s'enfronta el treball social (pobresa, delinqüència, dependència, malaltia mental, toxicomanies, deficiències del propi àmbit professional, fracàs escolar, maltractaments, entre altres) i que relacioni els procedents de la seva formació en ciències humanes.

2.4. El PDI és també una experiència organitzativa que permet l'assaig, el descobriment i l'anàlisi de les dinàmiques dels grups (relacions grupals), de les dificultats organitzatives d'un equip (construcció de criteris i comprensions comuns, distribució de responsabilitats, formes de treball, de debat, etc.) i el descobriment de les pròpies destreses i dificultats, etc.

Però els seus efectes van més enllà : la investigació en equip aproxima als reptes metodològics de la pròpia intervenció del treball social en situacions socials col·lectives. Els coneixements del treball social comunitari i de grup poden ser exemplificats i aclarits per la pròpia experiència.

3.- Característiques de les investigacions del PDI.

Els projectes de recerca que es portaran a terme es defineixen a partir d'un conjunt de propostes que l'assignatura ofereix als alumnes. En base a aquestes propostes elaborades pels professors, els alumnes es distribueixen en grups homogenis en número i s'inicia un procés que, de bon començament, pretén aconseguir la seva apropiació per part del grup d'alumnes o, bé, la seva redefinició.

3.1. Les investigacions més útils al treball social són aquelles que connecten amb la perspectiva operativa que presideix la intervenció : conèixer per actuar, conèixer per redefinir la intervenció.

Aquesta consideració permet forçar les investigacions en cert sentit :

- Els temes d'investigació haurien de connectar amb motivacions i interessos genuïns pel treball social, siguin aquestes situacions internes al propi treball social (les relacions de treball social, la intervenció, etc.) o externes (relacions socials que donen compte de marginacions, exclusions, vulnerabilitats, etc. en espais socials concrets).
- Les conclusions de les investigacions haurien d'encarar l'aplicabilitat en l'àmbit del treball social. Aquesta aplicabilitat pot ser entesa de forma ampla : algunes investigacions enfrontaran la tasca de generar coneixements útils per a la intervenció o per a les operacions de programació – projecció d'intervencions. Altres investigacions enfrontaran una aplicabilitat en nivells institucionals de les pràctiques del treball social (pràctiques organitzatives, discursives, de transmissió).

3.2. Les recerques haurien d'encarar la seva difusió tant per la seva possible utilitat docent com per promoure d'interès investigador dins l'àmbit del treball social o, bé, com a instrument de contrast de la pròpia investigació.

Amb aquesta intenció, cada grup de recerca, elaborarà (amb independència dels dossiers complets de recerca) un breu informe de difusió de la investigació de 3-5 pàgines (*presentació resumida* de l'objecte d'investigació, dels seus objectius, del marc teòric, de la metodologia emprada, de les conclusions i resultats obtinguts, de la bibliografia) per a la seva consulta directa o a través de les xarxes informàtiques i la biblioteca.

4.- Aspectes organitzatius del PDI

El PDI es desenvolupa en dos espais diferenciats i alhora complementaris:

4.1.- Sessions de direcció de la investigació i de supervisió del grup.

Presència d'un professor en un espai docent d'orientació de la investigació, de supervisió de tasques, de formació en els aspectes metodològics, epistemològics i tècnics, de reflexió i debat a l'entorn de la temàtica que s'investiga, d'avaluació del procés i dels seus resultats.

HORARI:

- Dilluns de 8'30 a 10h (G. Matí) i de 16'00 a 17'30h (G. Tarda)
- Dimecres de 8'30 a 9'30h o de 16'00 a 17'00h

4.2.- Sessions del grup d'investigació.

Els alumnes que es van constituint en equip d'investigació realitzen reunions d'auto organització i de coordinació, d'estudi, debat i intercanvi de coneixement sobre el tema de la investigació, pel desenvolupament de treball de camp, de les anàlisis, elaboracions cooperatives, etc.

HORARI:

- Dimecres de 9'00 a 12'00h (G. Matí) i de 16'00 a 19'00h (G. Tarda)

4.3.- La Coordinació

Per tractar-se d'una assignatura col·lectiva, el PDI compta amb un professor que coordina i organitza l'intercanvi docent dels professors per a afavorir l'emergència de comprensions i criteris comuns. Aquest professor coordinador també es troba a disposició dels alumnes per informar-los i acollir les seves propostes.

Durant el curs acadèmic 2009/10 aquesta funció l'assumeix la professora Mercè Tabueña

4.4.- Campus Virtual

S'ha obert un curs denominat Pràcticum d'Investigació(PDI) per poder interaccionar amb més fluïdesa i amb més qualitat entre els diferents professors i l'alumnat de l'assignatura.

A partir de la sessió informativa del dia 1 de febrer s'establiran grups diferenciats, un per cada professor i projecte.

4.5.- L'avaluació

Es construeix per part dels professors directors supervisors, tot prenent en consideració les qualitats del producte final (dossier complet de la recerca i informe de difusió de la investigació), el funcionament del grup com a equip i les aportacions individuals de l'alumnat al projecte col·lectiu de recerca.

4.5.1.- Criteris per a l'avaluació continuada

Els criteris contemplen a l'estudiant des de l'espai grupal i l'espai de tutories individuals, i el treball realitzat

A) Coneixements

- Amplia els seus coneixements teòrics
- Integra el contingut
- Aprofundeix en les metodologies i tècniques a aplicar en les recerques
- Relaciona la pràctica amb la teoria
- Realitza correctament els treballs

B) Actituds

- Es mostra responsable
- Col·labora i reflexiona de forma activa
- Compleix amb els compromisos plantejats pel grup
- Mostra iniciativa i aporta suggeriments
- Habilitats
- Mostra una actitud empàtica respecte al grup
- Aporta perícia comprensiva i concloent
- Té capacitat d'autocrítica

4.5.2.- Procés de l'avaluació continuada

Es realitzarà en tres parts tenint en compte el procés que va seguint elPDI, i s'avaluarà l'alumne d'acord amb els criteris esmentats

- **1ª part. Marc teòric.**
Moment en que la part de contingut de marc teòric i disseny de la recerca ha finalitzat
- **2º part. Treball de Camp.**
Punt en que les tècniques de recollida de dades han estat aplicades i es finalitza el treball de camp.
- **3ª part. Evidència**
Presentació dels resultats, conclusions de la recerca, exposició i lliurament del document final.

4.6.- Observacions

Referent l'assistència dels estudiants a les sessions de treball. es considera que, a la tercera falta d'assistència, sense justificar (documentalment), a l'acta es qualificarà com a NO PRESENTAT.

El lliurament definitiu del projecte queda fixat pel dia 9 de Juny de 2010 com a data màxima.

Les notes finals seran lliurades a la coordinadora per part dels professors amb data màxima el 21 de Juny de 2010 per passar-les a les actes oficials de la Facultat

Barcelona, 25 de gener de 2010